

■ Нататкі адпускніка

БЯРЫ БОЛЬШ, КІДАЙ ДАЛЕЙ,

ці Што вы ведалі пра катой-прапрабаў

Як я люблю казаць, адпачынак — гэта цяжкая праца. Бывае, што часта — у прамым сэнсе слоў. Вырываешся з горада, уражанняў, фактуры — вышэй галавы! І ў галаве пішаш, пішаш... Але то адно трэба зрабіць, то другое. І часу сесці, каб надрукаваць усё, няма. Гэтым разам пашчасціла: атрымалася «ўварваць» гадзіну-другую і прысесці за камп'ютар...

ВОСЬ ТАКІ «КРУТЫ ЗАМЕС»...

...Чатыры вядры шчэбню, тры — гравію, вядро цэменту, амаль вядро вады (тут галоўнае — каб не паўнюткае, мінус тры конаўкі, інакш раствор будзе вадкі). Што робіць бетонамашалка? Тое, што ёй і належыць — перамешвае. Гр-гр-гр-гр... Гэта пайшлі першыя два вядры шчэбню. Гш-гш-гш-гш... Гэта гравій — таксама два вядры. Паслядоўнасць — абавязкова, інакш сумесь не перамешваецца, а зліпаецца на дне, як той першы блін на паўнютцы. Шчэбень моцна грукача, але робіць сваю справу адмысловага дзержка. Шы-шы-шы-шы... Гэта пайшоў цэмент і вада. Астатнія два вядры шчэбню плюс яшчэ адно гравію танальнасць гуку ўжо істотна не змяняе. Думаеце, у гэты момант, калі ўсё закінута, вы адпачываеце? Тыя самыя вядры трэба напоўніць, набраць вады, прынесці і распакаваць цэмент. Шчэбень спецыяльны, будаўнічы, даволі буйны, шуфлем бярэцца цяжка. З гравіем крыху лягчэй, але, калі цягаеш яго цягам усяго дня, ён адчувальна «адрывае» рукі. Цэмент, 25-кілаграмовы мяхі, таксама трэба прынесці з хлява. Узрываеш рукамі. Здавалася б, папяровая ўпакоўка... А паспрабуйце самі... І калі ты гэта ўсё зрабіў, замес ужо гатовы. Нахіл, гатовы раствор вывальваецца ў тачку спецыяльную будаўнічую ёмістасць (у залежнасці, куды падаваць патрэбнае). Гр-гр-гр-гр... Гш-гш-гш-гш... Шы-шы-шы-шы... Ну, вы зразумелі алгарытм, так? Пакуль усё каўбасіцца (таксама памятаеце?): шчэбень, гравій, цэмент, вада... Ты адпачываеш не калі хочаш, а калі рухавік у бетонамашалкі награвецца і яму трэба астыць хоць бы хвілін 15—20. Тады можна і курнуць. А яшчэ — шчэбень, гравій, цэмент з хлява, вада з чана...

ФАНТОМЫ Ў СНЕ І ЖЫЦЦІ

...Калі легчы спаць і не рухацца (а пасля такой работы цела ўдзячнае за любое адносна гарызантальнае становішча), табе як быццам бы нічога і не баліць. Яшчэ лепш не гаварыць і нават не ўсміхацца, бо гэта таксама балюча, як высветлілася. Галоўнае, паўтараю, не рухацца. Адзінае — рукі. Нават у сне ты адчуваеш фантомную гумку ад пальчатак на запясці, самі пальчаткі, якія даўно зняў, кожную дзірачку на кожным пальчаточным пальчыку, пах і смак у роце цэменту.

...Калі я раз-пораз мімаходзь згадваю пра такую работу, у большасці выпадкаў чую адно: дык наймі каго! Каго? Адзін сусед у выхадныя дні рамантаваў машыну, другі — займаецца замянай акна на гарышчы. Трэці — мае час на агарод толькі ў выхадныя... Сябра дзяцінства, Жэка, майструе маці металічную агароджу... Да таго ж лепш, чым сам для сябе, табе ніхто не зробіць. Аднак жа... Падумалі мы з братам і вырашылі наняць для ўзвядзення сцен з блокаў двух памочнікаў: інакш увесь водпуск (ну, вы ж ведаеце, гэта тыя дні, якія ты выдаткоўваеш для будоўлі) пайшоў бы на тое.

...Ад дзесяці тон шчэбню засталася ў лепшым выпадку пятая частка. Ад такой жа колькасці гравію — прыкладна столькі ж. Таму днём і ў наш палісаднік (бывайце, жончыны кветкі...) зноў здаваў заднім ходам МАЗ з гравіем. Шэсць кубоў, чарговія дзесяць тон. Ад больш чым паўтары тоны цэменту засталася кілаграмаў сто (насамрэч кілаграмамі гэты будаўнічы расходнік ніхто не вымярае, проста слова «тона» паўтараецца ў тэксце). Давядзецца браць яшчэ прыкладна столькі ж...

А што было дагэтуль? Траншэ пад апалубку для

Даджы ідуць амаль штодня, затое паліваць агарод не трэба.

фундамента, яе ўстаноўка (пра параметры скажу толькі адно: вайскоўцы так ДО-ТЫ будуць), уладкаванне і вязка арматуры. Ну, а потым... Чатыры вядры шчэбню, тры — гравію, вядро цэменту, вядро вады — без трох конавак, усе памятаюць? Гр-гш-шы... Замес гатовы, закладай новы...

ТЭХНАЛОГІІ СУПРАЦЬ КАВАННЫХ ЦВІКОЎ

Вы ўжо здагадаліся, што мы будзем? Цёплую веранду. Матуля старэнькая, патрэбная цёплая падлога, гарачая вада, пральная машына, адпаведна, каналізацыя, душавае, бойлер... Карацей, вы ўжо чакаеце «Нататкі адпускніка — 3»?

Скажу шчыра, што за старую драўляную веранду заўсёды крыху хваляваўся. Як моцны вецер, падавалася, што дах можа знесці. Паглядзіш на фундамент, думаецца, нагой добра піхні — пасыплецца. А як пачалі разбіраць... Ведаеце, не ўпэўнены, што цяпер так будуць, як зрабіў некалі практычна ў адзіночку нябожчык-бацька. І гэта без сучасных электраінструментаў, усё — уручную. На цвік, а не на шруб, без розных будаўнічых пісталетаў, прыціраак, замазак... З дахам, здымаючы яго, намучыліся: насамрэч ніякі ўраган быў бы не страшны. Фундамент стары лупілі па чарзе ўтрох кувалдамі. І той,

якая важыць чатыры кілаграмы, і той, што важыць восем. А вам даводзілася? Гэта калі ты з усёй моцы матузіш хвіліны тры, а потым дыхалку аднаўляеш пяць хвілін. Спартсмены тут адпачываюць: у будоўлі не столькі сіла патрэбная, колькі навыкі. Іскры навокал ляцелі, як падчас гарадскога свята, каменная сечка біла, як шрапнель, і па ахоўных акуларах і метраў на сем навокал. Каб не яны, акулары, без зроку можна было б застацца. Брат спецыяльны перфаратар набыў загадзя для гэтай аперацыі, каб задачу з фундаментам старым аблегчыць. Ведаеце, што тая машынка нам сказала? Дры-ы-ы-ы... Ну, гэта я сваімі словамі. І лепш кувалды нічога не было.

А што да каваных цвікоў... Падчас разбору старой канструкцыі знайшлі некалькі такіх розных памераў. Мяркую, ім гадоў каля ста. Ведаеце, іх хоць зараз у справу пуская. А сучасныя «вадкія цвікі», цікава, колькі праслужаць?..

АГУРКІ «СТРОГАГА РЭЖЫМУ»

Ну, як у водпуску без агарода? Але ж сёлета самі бацьце, якое надвор'е?... Калі летась ужо ў пачатку ліпеня балавалі сябе кампоцікамі са свежых ягад, дык зараз толькі назіраем, як тыя, нешматлікія, толькі пачынаюць налівацца... Тры гады таму, прыгадваю, незапланавана паехалі ў сталіцу: адбівалі ледзьве не ў прамым сэнсе слоў у шпакоў вішню, таму давялося везці яе ў замарозку. Якая сёлета вішня? Затое і шпакоў няма. Тая, скажу я вам, яшчэ навала...

Паліваць агарод не трэба. Ды там і не расце нічога, так, сядзяць сабе насельнікі дзеўбам. Можа, і да лепшага, што сёлета мінімум палову ўчастка занялі будматэрыялы? Навошта і астатняе засаджвалі, за расаду перажывалі? Слухайце, а як вам ідэя з газонам? Ну, пасля будоўлі, агарод жа ўсё роўна «ўбіты», «пахаваны» прасцей, чым рэаніміраваць...

Жартую крыху, канешне, але ў градкі давялося вылезці. Як па мне, дык прасцей блокі цягаць, раствор замеш-

ваць, бо рукі і спіна баляць потым аднолькава. А для хлопчыка «цягаць блокі» гучыць неяк больш ганарліва, чым «я ўмею палочыць», так? Я ўмею, толькі вы пра гэта не чулі, дамовіліся?

Паколькі на ўчастку былі складзіраваныя будматэрыялы (дошкі, блокі, лагі), а колькі градак усё ж было, брат вырашыў расаду агуркоў «абгарнуць» у рэшткі будаўнічай металічнай сеткі.

Падчас разбору старой канструкцыі знайшлі некалькі каваных цвікоў. Іх хоць зараз у справу пуская.

Ну, каб не «пашкрабаць» іх, пераносіць арматуру ці дошкі. Дарэчы, калі я спрабаваў у адзіночку выцягнуць і перанесці шасціметровую даўжыні арматурыну, некалькі агуркоў «ахова» насамрэч выратавала: толькі крыху пагнулася. Дык вось цяпер тыя расліны ў металічнай сетцы я называю агуркамі «строгага рэжыму». А што, якое лета, такая і агародніна, такая і назвы... Можна падумаць, некаму лягчэй. Гэта я пра сябе.

«ХВАСТАТЫЯ ЎЗРОЎНІ»

...Ну і як жа без катой? Вось і зараз, пакуль дайшоў да камп'ютара пасля невялікага перапынку, двойчы ледзьве не паваліўся: літаральна кідаюцца пад ногі. Хоць і характар у іх розны, але па сутнасці ўсе жывёлы ў нас (а катой было ўжо пяць) — пацанскія. Што б ты ні рабіў — сек дровы, капаў нешта, прыбіраўся на двары — яны заўсёды будуць побач, цікуюць, уважліва за табой назіраюць, правяраюць. Асабліва «малодшы» (яму яшчэ года няма, у лістападзе падкідшы на далоні ў хату прынёс).

...Вывелі сцены амаль што да верху. Ранкам выходжу пакурыць на двор. «Малодшы» па алычы заскоккае на кладку, дэманструючы гаспадарам свае вышынна-хуткасныя якасці. Чатыры разы на маіх вачах павольна абышоў па перыметры пабудову, затрымаўся на вуглах, нават пасядзеў на кожным, уважліва паглядзеў уніз, направа-налева, «зверыў» вуглы, потым палез правяраць, як

будуць дах веранды будзе стывавацца з агульным — лапку прасунуў, памацаў, нешта там выгарнуў. Зноў вярнуўся на вугал і правярае, не горш за той электронны ўзровень. І — не хоча сыходзіць! Бачна, што работу «прыняў», яму спадабалася. Там зверху, дзе павінен ляжаць арміруючы пояс, у блоках пад заліўку прапіленыя пазы. Ну дык «малодшы» туды і заваліўся. Мне надакучыла назіраць, пайшоў у дом. Праз пару гадзін выходжу зноў пакурыць, а са спіны — храп! Гляджу — «дробны» з таго самага паза зверху сцяны высюваецца. Там і спаў увесь час. Значыць, спадабалася. А ката ж запускаюць у дом першым. Ну, то і мы будзем спадзявацца, што на-маганні не марныя.

P.S. А што мне яшчэ сніцца? Ну, прынамсі, у першыя дні пасля работы. Ранішня рэдакцыйныя планёркі. «А што ў вас цікавага ў нумар будзе?» Ну вось, атрымайце, спадзяюся, што не вельмі сумна... Але часта пісаць не абяцаю. Толькі калі бетонамашалка адпусціць...
Сяргей РАСОЛЬКА.
rs@zviazda.by

Фота Надзеі НІКАЛАЕВАЙ

«Хвастаты ўзровень» работу «прыняў», яму спадабалася...